

MANDRA

MANDRA, de Mandelfee

Roland Derveaux

**“L’eau qui coule est une rêverie sans fin.”
Gaston Bachelard, (L'Eau et les Rêves).**

SINGEL | Uitgeverijen

Afdeling Brave New Books

www.singeluitgeverijen.nl > Brave New Books

www.bravenewbooks.nl/rolandderveaux

www.facebook.com/plezierschrijver/

ISBN: 9789465384412

©2026 Roland Derveaux

Van dezelfde auteur:

De Barst in De Beitel

Storm over De Beitel

Leve De Beitel

De Knopendoos

Een kind in de kou

Grenadier Franz-Joseph, wijlen mijn zoon

Met de monsters op de hielen

Piekuurtjes 1 & 2 (Blauw Zwart — Code Rood)

Het Kluwen

Piekuurtjes 3 & 4 (Virus — Pyrus)

Piekuurtjes 5 & 6 (Demo — Cratie)

Fabio's Repliek

INLEIDING

Omdat ik onlangs gewaar werd dat ik ooit verkeerd geïnformeerd werd over de plaats waar de Mandel ontsprong, ben ik op zoek gegaan naar de ware toedracht. Deze rivier heeft namelijk een vaste plaats ingenomen in mijn tijd en mijn bewegingsruimte. Ik woon al sinds 1973 in Oostrozebeke, op de helling die deel uitmaakt van de Mandelvallei. Ik heb gezien, geroken en meegemaakt welke ongemakken en welke door mensen veroorzaakte gebreken er in die tijd weggewerkt werden. Dat is al een positieve noot.

De Mandel moet duizenden jaren oud zijn, dacht ik. Volgens de eerste geschreven berichten, waren het de monniken die als grootgrondbezitters de landerijen en de rivieren beheerden vanuit hun kloosters. Zo ook het Mandelgebied. Reeds in de 8e eeuw bestaan daar documenten over.

Vanaf de bron in het heuvelachtige Passendale slingerde de Mandelbeek zich tussen hoge populieren door het vlakke land van Roeselare, zoals te zien op de eerste foto's die daar ooit genomen werden. Een klaterende beek in een idyllisch landschap! Maar ontwikkelingen in landbouw en industrie verstoorden de droom!



Mandel in Roeselare (Foto uit 1910 verstrekt door Donald Deblaere)

HET HART VAN WEST-VLAANDEREN

<https://www.westvlaamsehart.be/>

Over de huidige stand van zaken nam ik contact op met "Regionaal Landschap Hart van West-Vlaanderen" en ik kreeg terstond de volgende informatie:

- De Mandelvallei is meer dan **5.000 jaar oud**. (zie je wel?)
- Het stroomgebied van de Mandel ligt op het grondgebied van **16 West-Vlaamse steden en gemeenten**. De bron is in **Passendale**. De rivier mondt uit in de Leie, ter hoogte van Sint-Baafs-Vijve, een deelgemeente van Wielsbeke. (Dat was niet altijd zo.)
- De rivier is **39,5 km lang**.
- De oppervlakte van het stroomgebied van de Mandel is nu **293,4 km² groot**.
- Al vanaf de **15e eeuw** was er sprake van om de Mandel te kanaliseren. De rivier bleek echter te ondiep voor scheepvaart. De plannen voor kanalisatie werden in **1862** definitief opgeborgen na de goedkeuring van het wetsvoorstel voor de aanleg van een nieuw kanaal, van aan de Leie in Ooigem tot in Roeselare.

Het toeval wil dat ik vannacht spiritueel bezoek kreeg. Maar daarover straks meer.



De Mandel in Oostnieuwkerke

Foto: https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Mandel_Oostnieuwkerke.jpg

DE MANDEL

Aan de lichte bochten in mijn rechte koers
en aan de afgesneden meanders, die
- nota bene - wegens de verheven oevers
meestal hoger liggen dan mijn nieuw traject,
kan je hier en daar nog zien dat ik vroeger
een bizar riviertje was, niet meer dan
een uit de kluiten gewassen sloot.
Nu ben ik een kanaal... tje!

Ik heb ridders gekend, en freules,
bedevaarders, heren en knechten,
zangers, vedelaars en snoevers,
dames en dartele meiden.
Ik zie het voor me,
alsof het gisteren was.

Ik weet nog dat ik ooit deel uitmaakte
van een verstrekkend systeem
van waterlopen die bij overstroming
met elkaar verbonden waren.
Frivool kronkelde ik mij
door woud en beemd en weiden,
door boeren en vlassers geroemd.

Bootslui moesten al hun kunde aanwenden,
trokken hun vaartuig met een touw
of stuurden het met houten stokken
tussen de vele hekkens vol bundels,
staande op het achterschip
van het schuivende bootje onder hen
of als een wandelaar op het jaagpad.



Naarmate ik groeide en krachtiger werd
kreeg ik nieuwe taken:
van riool tot rootput, van vaargeul
tot afleider van vervuilde resten
van industriële smurrie allerhande
en van overbemesting. Ik stonk.

Mijn aders slibden dicht.
Ik kreeg geen zuurstof meer.
Ik was dood-on-ge-luk-kig.
De schippers en de brouwers morden.
De rootperiode werd beperkt
en later helemaal verboden.

En ik onderging een doorgedreven behandeling
Er werd gebaggerd en gerecht, ik kwam erbovenop.
Ik werd, bij wijze van spreken, op rust gesteld,
geprogrammeerd, geautomatiseerd,
mijn debiet constant gecontroleerd.



Maar... er was geen jaagpad meer,
geen ruimte voor een lange wandeling.
Ik liep haastig snel en wat verloren
tussen ontoegankelijke landerijen
waar de natuur dan wel het mooist was
en geschikt voor vee en watervogels.

Dat was wennen, nu gaat het me beter:
Deze generatie houdt weer van mij.
Ik word verzorgd en fris met groen omzoomd.
Ik lig hier maar te pronken, wentel mij in pracht
en af en toe, heel af en toe,
steekt de natuur een handje toe.